

2/284-5497/18692

ADALET ve KALKINDA PADE 21 TOMM 5 7 2004
Tarih: 27-04-2004
Sayı: 536

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Orman Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” madde ve genel gerekçesiyle birlikte ilişiktedir.

Gereğini arz ederiz. 27.04.2004

Enver YILMAZ
Ordu Milletvekili

Mehmet ÇİÇEK
Yozgat Milletvekili

EKLER:

- 1- Kanun Teklifi (1 sahife)
- 2- Genel Gerekçe (1 sahife)
- 3- Madde gerekçeleri (1 sahife)

GENEL GEREKÇE

Anayasa Mahkemesinin 17/12/2002 tarihli, 2000/75 Esas ve 2002/200 Karar sayısı ile iptal edilen 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 3373 sayılı Kanun ile değişik 17 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarının iptal edilmesiyle, bu maddeye göre verilen tüm izinler verilemez hale gelmiş, enerji, ulaşım gibi Ülke için hayatı öneme haiz sektörlerde verilen izin işlemlerinin durmasıyla da ciddi sıkıntılar ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Yapılan düzenleme ile ormanlık sahalarda çeşitli sektörlerle ilgili olarak verilecek izin konuları açık olarak tek tek belirtmekte, izinlerin verilebilmesi iptal gerekçesinde belirtilen Devlet ormanlarında verilecek izinlerde "kamu yararı ve zorunluluk" aranması şartlarına uygun hale getirilerek yeniden düzenlenmekte ve bedel alınacak ve alınmayacak izin konularına açıklık getirilmektedir. Diğer yandan, ormanlık alanlarda zorunlu olarak verilen izinlerle ormanların daralacağı endişesini gidermek ve orman sahalarını genişletmek amacıyla izin verilen sahanın iki katı sahada izin verilenlerce ağaçlandırma yapma şartı getirilmektedir.

Ayrıca, 6831 sayılı Orman Kanununa 4999 sayılı Kanun ile eklenen ek 8 inci maddeye paralel bir düzenleme yapılarak, izin sona ermesi durumunda Orman Genel Müdürlüğünün uhdesine geçen bina, tesis ve işletmelerin ne şekilde değerlendirileceği hususuna açıklık getirilmekte ve söz konusu bina, tesis ve işletmelerin Orman Genel Müdürlüğünün veya Çevre ve Orman Bakanlığının ihtiyacı için kullanılabileceği veya kiraya verilebileceği hükmü getirilmektedir.

6831 sayılı Orman Kanununun halen yürürlükte olan 71 inci maddesinin birinci fıkrasında; Orman yangınları söndürülürken sakatlananlara, yaralananlara ve ölenlerin kanuni mirasçılarına Devlet memuru 1 inci derece son kademe brüt aylığının üç ve beş misline kadar tazminat ödenmektedir. Bu miktarlar bu gün itibarıyla 1 - 1,5 milyar TL. civarında olup, günün şartlarına göre çok yetersiz kalmaktadır. Bunun sonucu olarak mağdur olanlar tarafından mahkemelere idare aleyhine davalar açılmakta ve bu davalar sonucunda idare haksız görülerek, günün şartlarına uygun tazminat ödemesine hüküm olunmaktadır. Maddede yapılan düzenleme ile günün şartlarına uygun ödeme yapılması imkanı getirilmektedir. Böylece mahkemelerin yükü azaltılmakta ve kısmen de olsa ölenlerin kanuni mirasçıları ile yaralanan ve sakatlananların mağduriyetleri giderilmektedir.

Orman yangınlarıyla mücadele ve koruma çalışmaları gece gündüz demeden teyakkuz durumda bulunmayı, çıkan yangınlarda ise söndürme çalışmaları bitinceye kadar özveri ile çalışmayı gerektirmektedir. Son derece yorucu ve riskli olan bu çalışmalara karşılık memurlara bu iş için herhangi bir ödemede bulunulamamakta, bu durum çalışanların haklı şikâyetlerine yol açmaktadır. Öte yandan imzalanan toplu sözleşmeler gereği orman yangınları ile mücadelede çalıştırılan işçi statüsündeki personele kıdemlerine göre aylık altı yüz milyon liraya kadar yangınla mücadele ödemesi yapılmakta, işçilerin amiri ve sorumlusu durumunda bulunan memur statüsündeki personele ise herhangi bir ödemede bulunulmaması çalışmalardaki verim gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Yapılan düzenleme ile; ormanlarımızın geleceği için hayati öneme haiz olan orman yangınları ile mücadele, koruma ve sımırlanma çalışmalarını mesai kavramına bağlı kalmaksızın büyük bir özveri içerisinde yürütmekte olan Orman Genel Müdürlüğü personeline 10000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere aylık fazla çalışma ücreti verilerek, özlük haklarında bir ölçüde de olsa iyileştirme yapılmaktadır.

Orman Kanunu, orman suçu işlenmesinde kullanılan suç aletleri, nakil araçları ve suç konusu orman emvalinin zaptına ilişkin hükümleri ihtiva etmekle birlikte sadece suçta kullanılan nakil araçlarının kime ait olursa olsun müsadereyi öngörmekte, suç aletleri ile orman emvali ve sair mahsulün müsadereye ilişkin hüküm ihtiva etmemektedir.

Orman suçlarında kullanılan suç aletleri ve suç konusu orman emvali ile sair mahsuller genel hükümlere, yani Türk Ceza Kanununun 36 inci maddesine göre müsadere edilmektedir. Yapılan düzenleme ile Orman Kanununa muhalefet suçlarında verilecek tüm müsadere hükümleri Orman Kanununda düzenlenerek Türk Ceza Kanununa göre müsadere kararı verilmesi yerine; tüm orman suçları için Orman Kanununa göre müsadere kararı verilmesi ön görülerek bütünlüğün ve uygulamada birliğin sağlanması amaçlanmaktadır.

Türk Ceza Kanununa göre müsadere kararı verilebilmesi için suç aletinin sanığa ait olması gerekmektedir. Ormandan açma yapma suçlarında geniş alanlarda iş makineleri kullanılmakta olup, suçta kullanılan iş makineleri sanığa ait değilse müsadere edilememektedir. Bu husus suç işlenmesindeki caydırıcılığa engel olmakta, bilerek başkalarına ait aletler ile suç işlenmesini beraberinde getirerek müsadere hükmü işlemez hale getirilmektedir. Yapılan düzenleme ile suç aletinin müsadereyi genel müsadere hükmünden ayrılarak orman kanunundaki özel müsadere hükmü içine dahil edilmekte, böylece açma suçlarının işlenmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 3373 sayılı Kanun ile değiştirilen 17 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarını iptal eden Anayasa Mahkemesi Kararı çerçevesinde, Çevre ve Orman Bakanlığınca, Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılması zorunlu bina ve tesisler için izin verilebilmesi için, söz konusu tesislerin, savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, baraj, gölet, su, petrol, doğalgaz, katı atık bertaraf tesisi, alt yapı, sportif alan, ölçüm istasyonları, fidanlık, sağlık ve eğitim gibi öncelikli kamu yararı bulunan hizmetlerle ilgili olması öngörülmektedir.

Madde 2- Madde ile, ormanların yangınlarının söndürülmesi çalışmalarında yaralananlara, sakatlananlara ve hayatını kaybedenlerin kanuni mirasçılarına günün şartlarına uygun ödeme yapılması imkanı getirilmektedir.

Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlardan, Orman Genel Müdürlüğünün merkez teşkilatı kadrolarında orman yangınlarıyla mücadelede nöbet tutanlar ile taşra teşkilatı kadrolarında orman yangınlarıyla mücadelede, orman koruma ve sınırlandırma faaliyetlerinde fiilen görev yapanlara döner sermaye bütçesinden karşılanmak üzere Mayıs ayı başından Kasım ayı sonuna kadar ayda 10000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere aylık maktu fazla çalışma ücreti ödenebilmesi öngörülmektedir.

Madde 3- Yapılan düzenleme ile Orman Kanununa muhalefette kullanılan suç aletlerinin müsadere genel müsadere hükmünden ayrılarak Orman Kanunundaki özel müsadere hükmü içine dahil edilmekte, böylece açma suçlarının işlenmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 4- Yürürlük maddesidir.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

ORMAN KANUNUNUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, baraj, gölet, su, petrol, doğalgaz, katı atık bertaraf tesisi, altyapı, sportif alan, ölçüm istasyonları, fidanlık, sağlık ve eğitim gibi öncelikli kamu yararı bulunan hizmetlerle ilgili her türlü yer, bina ve tesislerin Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasının zorunlu olması halinde gerçek ve tüzel kişilere izin sahasının iki katı ağaçlandırma yapmak şartıyla bedeli mukabilinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Ancak, Devletçe yapılan, güvenlik ve savunma tesisleri, karayolu, köy yolu, demiryolu, içme ve sulama suyu depoları ile isale hatları, kanalizasyon ve arıtma tesisleri, baraj, gölet, katı atık bertaraf tesisi, sağlık ve eğitim gibi öncelikli kamu yararı bulunan tesislerden bedel alınmaz. Bu izin süresi kırk dokuz yılı geçemez. Bu alanlarda Devletçe yapılmış olanlar dışındaki her türlü bina ve tesisler iznin sona ermesi halinde eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğünün tasarrufuna geçer. Söz konusu tesisler Orman Genel Müdürlüğü veya Çevre ve Orman Bakanlığı ihtiyacında kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle değerlendirilebilir. Tahsis amaç ve şartlarına uygun olarak faaliyet gösteren hak sahiplerinin izin süreleri; yer, bina ve tesislerin rayiç değeri üzerinden belirlenecek yıllık bedelle doksan dokuz yıla kadar uzatılabilir. Bu durumda devir işlemleri uzatma süresi sonunda yapılır. Verilen izinler amaç dışında kullanılamaz."

"Yukarıdaki fıkrada belirtilen bina ve tesislerin tüzel kişiliğe sahip kamu kurum ve kuruluşlarına ait ormanlarda veya hususi ormanlarda yapılmak istenmesi halinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir."

Madde 2- 6831 sayılı Orman Kanununun 71 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Orman yangınlarını söndürme çalışmalarına bilfiil katılmış olanlardan;

a) Ölenlerin kanuni mirasçılara, ek gösterge dahil en yüksek devlet memuru brüt aylığının yüz katı tutarında,

b) Yaşamak için gerekli hareketleri yapmaktan aciz ve hayatını başkasının yardım ve desteği ile sürdürebilecek şekilde mahul olanlara, ek gösterge dahil en yüksek devlet memuru brüt aylığının yüz katı tutarında; diğer sakatlananlara yüz katlık azami tutarın % 25'inden % 75'ine kadar olmak üzere sakatlık derecesine göre,

c) (b) bendinde belirtilen sakatlık derecelerine girmeyecek şekilde yaralananlara, toplam ödeme tutarı yüz katlık azami tutarın % 20'sini geçmemek üzere, iş göremezlik halinin devam ettiği her gün için 2500 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda, tazminat ödenir.

Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. Bu tazminattan yararlanacakların tespit usulü, sakatlık dereceleri itibariyle uygulanacak tazminat oranları, ödemeye ilişkin esas ve usuller ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile düzenlenir.

Devlet memuru olup da sakatlanan veya ölenler hakkında genel hükümler uygulanır. Ayrıca, bu memurlar (c) bendi hariç olmak üzere birinci fıkra hükmünden de yararlanırlar.

Birinci fıkranın (a) bendi esaslarına göre tespit edilen tazminatın kanuni mirasçılara intikalinde; ölenin eş ve furu veya yalnızca furu ile ictima eden ve ölüm tarihinde sağ olan ana ve babasının her birine ayrı ayrı olmak üzere %15 tutarındaki kısmı verildikten sonra kalanı ictima eden diğer mirasçılara ödenir. Diğer hallerde, miras hükümleri uygulanır. Ancak ana veya babaya verilen tazminat çocukların her birine ödenen tazminattan fazla olamaz.

Bu madde hükümlerine göre ödenecek tazminat, maddi ve manevi zararların karşılığıdır. Yargı mercilerinde maddi ve manevi zararlar karşılığı olarak idarenin ödemekle yükümlü tutulacağı tazminatın hesabında, bu madde hükümlerine göre ödenen tazminat göz önünde tutulur.

Yaralanan ve hastalananların hastanelere nakli ve tedavi masrafları orman idaresine aittir. Bunlar Devlet ve kamu kuruluşlarına ait hastanelerde parasız tedavi edilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlardan, Orman Genel Müdürlüğünün merkez teşkilatı kadrolarında orman yangınlarıyla mücadelede nöbet tutanlar ile taşra teşkilatı kadrolarında orman yangınlarıyla mücadelede, orman koruma ve sınırlandırma faaliyetlerinde fiilen görev yapanlara döner sermaye

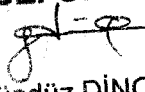
bütçesinden karşılanmak üzere Mayıs ayı başından Kasım ayı sonuna kadar ayda 10000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere aylık maktu fazla çalışma ücreti ödenebilir. Fazla çalışma ücreti, personelin kadro unvanı, görev mahalli, çalışma süreleri, görevin önem ve güçlüğü dikkate alınarak Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Bu kapsamdaki personele bir yılda ödenecek fazla çalışma ücreti toplamı Orman Genel Müdürlüğüne bağlı işletmelerin cari yıldaki toplam döner sermaye gelirlerinin % 10'unu geçemez. Bu hüküm uyarınca fazla çalışma ücreti ödenen personele bu dönemde ayrıca herhangi bir fazla çalışma ücreti ile 12 nci maddede öngörülen ödeme yapılamaz.

Madde 3- 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Orman kanununa muhalefet suçlarına konu kaçak her türlü orman emvali ve sair ürünler ile bunların taşınmasında kullanılan canlı-cansız bütün nakil vasıtaları, suçun işlenmesinde kullanılan her nevi araç-gereç ve aletler kime ait olursa olsun idarece zapt edilerek mahkemelerce müsaderesine hükmolunur. Zapt edilen ve müsaderesine karar verilen orman emvali ve sair orman ürünleri, nakil araçları ve suçta kullanılan her türlü alet hakkında bu Kanunun 84 üncü maddesi hükümleri uygulanır.”

Madde 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü